

ОБОБЩЕН ДОКЛАД

ОТ ПРОВЕДЕНО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА
ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

В ОБЩИНА ВИДИН

МЕСЕЦ СЕПТЕМВРИ 2023 Г.

Част I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“ през месец септември 2023 г. продължи реализирането на гражданско наблюдение на територията на Община Видин, фокусирано върху местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение се провежда от екип от граждански наблюдатели – доброволци, подбрани при спазване на хоризонталните принципи за недопускане на дискриминация, равенство между половете, равно участие, както и липса на конфликт на интереси със структурите, обект на наблюдение.

За отчетния период бяха проведени 4 граждански наблюдения при спазване на разработената методология, отчетена е следната статистика:

Проведени граждански наблюдения	
Общ брой наблюдения за месеца	4
Наблюдения, осъществени между 7.00 и 19.00 часа	3

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

Наблюдения, осъществени между 19.00 и 7.00 часа	1
Наблюдения, осъществени през работен ден	2
Наблюдения, осъществени през почивен ден	2
Наблюдения, проведени в пилотна зона 1	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 2	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 3	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 4	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 5	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 6	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 7	0
Наблюдения, проведени с граждани	4
Наблюдения, проведени с представител на общинска администрация	0
Наблюдения, проведени с представител на СГО	0
Други граждански наблюдения	0

Част II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ

През месец септември 2023 г. са проведени общо 4 наблюдения на място – всички с граждани.

При реализираните интервюта бяха констатирани следните резултати:

I.	Качество на атмосферния въздух – състояние и оценка
-----------	--

1	Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че битово отопление е основният източник на замърсяване на атмосферния въздух в района на Община Видин. В допълнение, според 75 % от респондентите, към този източник на замърсяване се добавят транспортните средства.</i>
2	Транспортът като източник на замърсяване <i>Всички респонденти смятат, че транспортът е сериозен източник на замърсяване.</i>
3	Битовото отопление като източник на замърсяване <i>Според всички респонденти битовото отопление е сериозен източник на замърсяване на атмосферния въздух.</i>
4	Индустрията като източник на замърсяване <i>Всички респонденти са на мнение, че на местно ниво индустрията е незначителен източник на замърсяване.</i>
5	Строителството като източник на замърсяване <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че на местно ниво строителството е незначителен източник на замърсяване.</i>
6	Неорганизиран източници на замърсяване <i>Болиинството от интервюираните лица са на мнение, че другите неорганизиран източници на замърсяване оказват незначителен ефект върху качеството на атмосферния въздух.</i>
II.	Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух – оценка
1	Машинно метене и миене на уличната мрежа <i>Всички респонденти са на мнение, че машинното метене и миене на уличната мрежа е много ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
2	Миене на маркуч на регулата на улиците за движение след края на зимния сезон <i>Всички респонденти споделят, че миенето на маркуч на регулата на улиците след края на зимния сезон е много ефективна мярка, която има положителен ефект върху качеството на атмосферния въздух.</i>
3	Състояние на почистващата техника, възможности за миене и третиране с антиобледеняващи средства, използва ли се по предназначение <i>Болиинството от интервюираните лица са на мнение, че почистващата техника се използва по предназначение.</i>
4	Използване на антиобледеняващи препарати през зимния сезон /вместо опесъчаване/, ефект

	<p><i>Половината от интервюираните лица са на мнение, че през зимния сезон се използват антиобледеняващи препарати, които са ефективни, а другата половина смята, че такива се използват, но те амортизират автомобилния парк в общината.</i></p>
5	<p>Текущи ремонти и/или изграждането на нова пътна инфраструктура в общината и нейната поддръжка</p> <p><i>Всички интервюирани лица са на мнение, че в общината се извършват предимно текущи ремонти.</i></p>
6	<p>Системен контрол за възстановяване на уличната мрежа и тротоарна настилка след ремонт на подземната инфраструктура</p> <p><i>Всички респонденти са на мнение, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично.</i></p>
7	<p>Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности, изгаряне на отпадъци на открито и в бита</p> <p><i>Всички интервюирани смятат, че липсват контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита.</i></p>
8	<p>Ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс</p> <p><i>Голямата част от интервюираните лица са на мнение, че се извършват озеленителни дейности на обществените пространства, но те са недостатъчни и са ограничени само в рамките на централната градска част на общинския център. В едно от наблюденията се дава пример с парковата зона между селата Кутово и Антимово, чието състояние е неподдържано и занемарено.</i></p>
9	<p>Енергийни характеристики на общинските сгради при ремонтването им</p> <p><i>Всички интервюирани лица са на мнение, че след ремонтване енергийните характеристики на общинските сгради се подобряват.</i></p>
10	<p>Проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведения за хранене, използващи открити скари на дървени въглища</p> <p><i>Болинството от интервюираните лица е на мнение, че не се извършват дейности по проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведенията за хранене, използващи открити скари на дървени въглища.</i></p>
11	<p>Стимулиране използването на ВЕИ за отопление</p> <p><i>Половината от интервюираните лица споделят, че мерките за стимулиране на ВЕИ за отопление не са ефективни, а останалата половина не може да даде оценка.</i></p>
12	<p>Замяна на отоплението на течни и твърди горива в общинските сгради с отопление на</p>

	<p>геотермална енергия, пелети или чипс</p> <p><i>Болиинството респонденти не може да прецени дали прилагането на тази мярка е ефективно.</i></p>
13	<p>Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи</p> <p><i>Всички респонденти са на мнение, че мярката е много ефективна.</i></p>
14	<p>Насърчаване и подпомагане реализирането на мерки за енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10</p> <p><i>Всички респонденти са на мнение, че мярката е много ефективна.</i></p>
15	<p>Зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки за градски транспорт (напр. за притежание на стандарт минимум ЕВРО 4 за превозните средства)</p> <p><i>Болиинството респонденти смятат, че липсват зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки.</i></p>
16	<p>Изграждане на пешеходни и велоалеи</p> <p><i>Всички интервюирани лица смятат, че изграждането на пешеходни и велоалеи е много ефективна мярка.</i></p>
17	<p>Създаване на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин</p> <p><i>Половината респонденти не могат да преценят ефективността на мярката, по 25 % от интервюираните смятат, че мярката е много ефективна и съответно – че е неефективна. Разнопосочните отговори вероятно се държат на липса на достатъчно информация относно естеството на т.нар. „кални петна“.</i></p>
III. Гражданско участие – състояние и оценка	
1	<p>Гражданско участие, публичност, прозрачност и достъп до информация</p> <p><i>Всички интервюирани лица споделят, че не е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух. Болиинството от тях смятат, че не е предоставен достъп до информация, касаеща опазване чистотата на атмосферния въздух. Всички респонденти споделят, че не могат да преценят дали отговорните институции предоставят регулярна информация и отчетност относно вложените ресурси и постигнатите резултати във връзка с прилагането на политиката по опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i></p>
2	<p>Ефикасност и ефективност на системата за подаване на сигнали и жалби, свързани с качеството на въздуха</p> <p><i>Половината от респондентите споделят, че не могат да дадат оценка на ефективността на системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух, тъй като не са подавали жалби. Останалата половина е на мнение,</i></p>

	<i>че системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух не е адекватна, подходяща и ефективно функционираща.</i>
IV.	Оценка на качеството на атмосферния въздух
1	<p>Оценка на качеството на атмосферния въздух</p> <p><i>Половината от интервюираните лица са на мнение, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, а останалата половина смята, че качеството на въздуха отговаря на нуждите.</i></p> <p><i>Общата оценка за качеството на атмосферния въздух е добра към много добра (4,5).</i></p>
V.	Сигнали и препоръки
1	<p>Подаден ли е сигнал за замърсяване / понижено качество на атмосферния въздух?</p> <p><i>Не е подаден сигнал за замърсяване или за понижено качество на атмосферния въздух.</i></p>
2	<p>Дадени ли са препоръки за подобряване качеството на атмосферния въздух?</p> <p><i>Серия от препоръки са отправени към администрацията, отговорна за опазване качеството на атмосферния въздух:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>• Да се ограничи използването на въглища и твърдо гориво за отопление;</i><i>• Да се мотивира населението да се отоплява с устойчиви алтернативи;</i><i>• Да се забранят откритите скари на дървени въглища;</i><i>• Да се наложат ограничения за пушека, праха и миризмите от скарите на открито;</i><i>• Да има действаща общинска полиция, която да следи за нарушения и да налага санкции на нарушителите;</i><i>• Всеки гражданин да е отговорен към въздуха, който дишаме;</i><i>• Да се възстанови и поддържа парковата зона между селата Кутово и Антимово.</i>
VI.	Други коментари, заключение
	<p><i>В резултат на проведените през месец септември 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита много добра оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. И през септември според интервюираните лица с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината е битовото отопление. В допълнение, според ¾ от респондентите, значителен дял в пониженото качество на въздуха имат и транспортните средства. Подкрепят се</i></p>

реализираните от общината мерки за машинно метене и миене на уличната мрежа и миенето на маркуч на регулата на улицата за движение след края на зимния сезон, както и използването на съвременна почистваща техника и антиобледеняващи средства през зимния сезон. Оценяват си и се подкрепят реализираните от общината мерки за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в обществените и в жилищните сгради. Много висока е оценката за наличието на пешеходни и велоалеи. Според респондентите пътната инфраструктура в общината се възстановява частично след извършване на ремонт на подземната инфраструктура, като се извършват предимно текущи ремонти. Респондентите оценяват положително провежданите озеленителни и залесителни дейности, като се отправят препоръки за провеждане на повече озеленителни и залесителни дейности в крайните квартали на града и в другите населени места от общината.

Болишинството от лицата са на мнение, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е много добра (4.5).

Част III. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

В резултат на проведените през месец септември 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита много добра оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин.

И през този месец според интервюираните лица с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината са битовото отопление и транспортните средства.

Силна подкрепа срещат реализираните от общината мерки за машинно метене и миене на уличната мрежа и миенето на маркуч на регулата на улицата за движение след края на

зимния сезон, както и използването на съвременна почистваща техника и антиобледеняващи средства през зимния сезон.

Продължава положителната оценка и подкрепата за реализираните от общината мерки за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в обществените и в жилищните сгради.

Много висока е оценката за наличието на пешеходни и велоалеи, като се предлага съществуващата вело и пешеходна мрежа да бъде разширена и развита. Сериозен проблем е фактът, че според респондентите пътната инфраструктура в общината се възстановява частично след извършване на ремонт на подземната инфраструктура. Не прави добро впечатление и фактът, че според интервюираните лица в общината не се изгражда нова пътна инфраструктура, а се извършват предимно текущи ремонти.

Респондентите подкрепят провежданите озеленителни и залесителни дейности, но споделят, че те са предимно в центъра на град Видин. Отправят се препоръки за провеждане на повече озеленителни и залесителни дейности извън центъра и в други населени места от общината, както и за изграждането на зелен крайградски пояс.

За съжаление, продължава да се споделя за липса на гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух и за липса на достъп до информация, касаеща опазването на чистотата на въздуха. Ниско е доверието и в действащата система за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух. Всички интервюирани смятат, че липсват контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита.

Болшинството от лицата са на мнение, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е много добра (4.50). Един от респондентите споделя, че е доволен от качеството на атмосферния въздух в Община Видин и смята, че то отговаря на нуждите на гражданите.

Отправени са редица препоръки за подобряване чистотата на въздуха:

- Да се ограничи използването на въглища и твърдо гориво за отопление;
 - Да се мотивира населението да се отоплява с устойчиви алтернативи;
 - Да се забранят откритите скари на дървени въглища;
 - Да се наложат ограничения за пушека, праха и миризмите от скарите на открито;
 - Да има действаща общинска полиция, която да следи за нарушения и да налага санкции на нарушителите;
 - Всеки гражданин да е отговорен към въздуха, който дишаме;
- Да се възстанови и поддържа парковата зона между селата Кутово и Антимово.

Мария Великова

Ръководител Екип Гражданско наблюдение